

József főherceg levele Bakos Györgyhöz.

— „Az én hős 46-os ezredem.” —

(Saját tudósítónktól.) A magyar főhercegről szól ismét az ének, József főhercegről, aki minden tettével, minden cselekedetével egészen közel férközik a magyarság szívéhez. Az a rajongó tisztelet és szeretet, amit a magyarok éreztek fenséges apja iránt, talán még hatványozottabban nyilatkozik meg iránta, aki egy velünk érzésben és gondolatban egyaránt.

Mióta a háboru tart, csodálatos megnyilatkozásairól érkeznek hírek a harcterről, hírek, amik arról szólnak, hogy József főherceg mennyire szíven viseli vitéz katonáinak sorsát, mint gondoskodik helyzetükről, jólétükről, hogy tesz eleget minden teljesíthető kívánságuknak és mi mindent követ el a betegségbe jutott, vagy megsebesült harcosok gyógyulása érdekében. Ezek a hírek azt tanúsítják, hogy József főherceg valóságos atyja katonáinak akikkel megosztja a háboru minden fáradtságát, minden veszélyét és minden örömét. És e megnyilatkozásai adják magyarázatát annak a hódoló és köteles tiszteleten kívül való rajongó szeretetnek és odaadásnak, amivel katonái iránta viseltetnek.

Azt említeni sem kell talán, hogy felelősségteljes hadtestparancsnoki állásában mennyi dolga akad József főhercegnek. És ebben a nehéz és idegölő hivatásában József főherceg még arra is időt szakít magának, hogy a hozzá forduló írásaira sajátkezűleg írja meg a választ. Az egyszerű bakának is, mint Bakos György 46-os katonája esete bizonyítja.

Bakos György makói születésű házas ember, aki hetekkel ezelőtt közlegényi minőségben még az áruló, hűtlen olaszok ellen harcolt. Megsebesült. A kötöző helyen éppen abban az időben tett látogatást József főherceg, aki kegyes szavakkal vigasztalta a sebesültet és írást adott át neki, amelyben az a kérelem foglaltatott, hogy bármely kórházba kerülne Bakos György az ő vitéz katonája, jól bánjanak vele, gondos ápolásban részesítsék, hogy mielőbb meggyógyulhasson. És arra utasította Bakos Györgyöt, az ő vitéz katonáját, hogy állapotáról hírt adjon neki. Bakos György a szegedi IX-es számú tartalékkórházba került ahol a szokásos gondos ápolásban részesült. Rövidesen lábadozni kezdett és amikor már teljesen jól érezte magát, eszébe jutott, hogy teljesítenie kell József főherceg kegyes parancsát és értesítést kell adnia az állapotáról. Egyszerű tábori levelezőlapon, nagy íromba betűkkel megírta Bakos György József főhercegnek hogy ő már meggyógyult, köszöni a főherceg ur kegyes jószágát és istentől minden jót kívánt József főhercegnek. És megkérdezte, hogy mint érzi magát a fenséges ur? Alig telt el tiz nap, megérkezett József főherceg sajátkezűleg írt válasza. Tábori levelező lapon, tinta ceruzával írva, ékes magyarsággal érkezett a válasz, ami a következő:

„Olasz harctér 1915 XI/30. Örömmel értesülök, hogy hazakerültél és gyógyulófélben vagy. Kivánom, hogy mielőbb teljesen helyreálljon az egészséged és épen láthassalak viszont. Köszönöm jó kívánságodat én jól vagyok, nap-nap után verjük vissza az olaszok támadásait és az én hős 46-os ezredem nagyon ki tesz magáért. Minden jót kívánva

Neked vitéz fiam, üdvözlő hadtestparancsnokod, József főherceg.

A levelezőlap címzési oldalán a cím a következő: Bakos György 46-os katonája, IX-es tartalék-kórház, Szeged. Feladó: József főherceg, tábori posta 91. (Cenzurálva.)

Bakos Györgyöt nem találta már itt József főherceg levele. A kórház parancsnoksága ma elküldte Brassóba a levelező lapot Bakos Györgynek, aki bizonyára nem is álmodott arról a nagy tisztességről, ami őt érte. Annyi bizonyos, hogy Bakos Györgynél nem lesz boldogabb ember, amikor kézhez kapja József főherceg levelét, amelyből emberi érzések áradnak szét szíveket érintő módon.

Az orvosok és az uszály-kormányos.

Csak a polgármester rendeletére lehet orvost szerezni.

(Saját tudósítónktól.) Kardos Mihály, a Magyar Általános Hitelbank szegedi kirendeltségének vezetője hétfőn délután öt órakor megjelent szerkesztőségünkben és megkért bennünket, adjunk tanácsot, *honnan lehetne egy orvost szerezni déli egy óra óta görcsök közt fetrengő beteg részére.* Az eset előzményeként Kardos a következőket adta elő:

— Az országos raktárházak szegedi raktárházainál rakodik jelenleg a Magyar Általános Hitelbank részére a Wolfinger és Reich budapesti cég tulajdonát képező Dani nevű uszály. Az uszály kormányosa: Tolla Sebestyén ma délben hirtelen rosszul lett. Erről a raktárházak a bankot értesítették. A Hitelbanknak a raktárházaknál tartózkodó tisztviselője, Pintér János elküldött egy matrózt dr. Bernáth József orvosért, aki az összes hajóstársaságok hivatalos orvosa. Dr. Bernáth, tekintettel arra, hogy gyengélkedik, kijelentette, hogy nem mehet el, ha a kormányos nem jöhet fel hozzá, menjenek más orvosért.

A bankba újabb és újabb jelentések érkeztek közben, sürgették az orvost, mert a kormányos még rosszabbul lett. Ekkor a mentőkért telefonoztam, hol azt a választ adták, hogy *addig nem intézkedhetnek, amíg a kerületi tiszti orvos, vagy más orvos a betegség nemét meg nem állapítja.* Telefonoztattam dr. Andrássy Ferenc kerületi tiszti orvosnak; azt a választ kaptuk, hogy *nem tudják, hol van, de lehet, hogy estére otthon lesz.*

Reitzer Vilmos, a bank tisztviselője most már dr. Wolf Ferenc tiszti főorvost hívta fel. A főorvos azt mondta, *szabály, hogy mielőtt a mentők kimennek, a kerületi tiszti orvosnak kell a bajt megállapítani. Ha nincs otthon, várni kell, amíg előkerül. Kijelentette, hogy az eset hozzá nem tartozik, intézkedni sem áll jogában. Keressünk más orvost.*

Dr. Schreiber Fülöp orvoshoz fordultunk, aki azt mondta, hogy katonai inspekcója van, nem mehet ki a kormányoshoz.

Nem tudom mit csináljak, Bárdos Ödön, a raktárházak vezetője, minden öt percben sürgeti az orvost és még biztatni sem tudom.

*

Egy negyed hatkor a Délmagyarország munkatársa bejelentette ezt a felháborító ese-

tet dr. Somogyi Szilveszter polgármesternek, fél hatkor az ő rendeletére dr. Berkes Dezső kerületi orvos megvizsgálta a Dani uszály kormányosát. A kerületi orvos az uszályt lezáratta, arról távozni, vagy az uszályon tartózkodni mindenkinek megtiltotta. Holnap rendőr fogja az orvosnak ezt a rendelkezését ellenőrizni és nem távozik addig, míg újabb orvosi vizsgálat határozottan meg nem állapítja, hogy mi a baja a kormányosnak.

Háboru van. Ezrek és ezrek pusztulnak el, országok tűnnek el a föld színéről. Egy emberélet, — mikor az egész világ forrong, nem számít. Lélekemelő a hazáért a harctéren ellenséges golyótól találva hősi halállal elesni, de felháborító, megbotránkoztató és nem tűrhető, hogy valaki emberek nemtörődömsége, részvéttlensége miatt, rettentő kínok között órákig fetrengjen csak azért, mert — véletlenül — a várostól három kilométernyire talált megbetegedni.

Igyekeztünk lehetőleg minden kommentár nélkül, hiven visszaadni az esetet, de — a jó ízlést még mindig szem előtt tartva — néhány szelid megjegyzés kicsuszott tollunkból.

Dr. Somogyi Szilveszter van hivatva az uszálykormányos felháborító történetét kommentárokkal kísélni, gyorsan és erélyesen intézkedni. Különösen olyan esetekben, mikor a tiszti orvos *elkülöníteti a beteget, ne-hogy a várost megfertőzze.*

A szegedi munkásházak építése.

(Saját tudósítónktól.) A Felebaráti Szeretet Szövetség vasárnap délelőttre a munkásházak ügyében ankétot hirdetett. A városháza nagytermét zsúfolásig megtöltötte erre az alkalomra az érdeklődők sokasága. A közönség zömét munkások és munkásnők alkották, képviselve volt a város hatósága, a kereskedelmi és iparkamara, a kerületi iparfelügyelőség. A munkaadók feltűnően kis számban jelentek meg, amit kizárólag annak tulajdonítunk, hogy ők a mai időket munkáshiány, anyagdrágaság és egyéb okok miatt nem tartják alkalmasnak ilyen akció kezdeményezésére.

Reöck Ivánné szónoki készséggel mondta el formás elnöki megnyitóját. Dr. Cicatricis Lajos főispán volt az első szónok, aki a praktikus ember reális, a tudomány elméleti fegyvereivel, a szociális megértés lelkesességével buzdított a munkásházak építésére. Tovább mint félóráig tartó előadását mindvégig tetszésnyilvánításokkal kísérte a figyelmes hallgatóság. A tudománynak abból a megállapításából indult ki, hogy minden betegségnek egyetlen gyökere gyógyítási módja van: a megelőzés. A harcot tehát a munkásbetegségek ellen a lakásreformokkal kell kezdeni. A tüdővész csirája például a nedves lakásokban támadja meg a szervezetet. A többi között ez ellen a nagyon veszedelmes kór ellen is a munkásházak építésével lehet küzdeni. Beszélt azokról az előnyökről, amelyek a munkásházak építésével a munkaadókra hárulnak. A lakás, a ház, a kis föld, amelyet a munkás családja munkálhat, helyhez köti a munkást. Az egészséges, a tiszta levegőjű lakás megkedvelteti vele az otthonát, rendezettebbé és erkölcsösebbé teszi családi életét.

A munkásházak építéséről olyan gazdag tapasztalatai vannak a főispánnak, mint csak kevés embernek az országban. Több mint ezer munkásház felépítését irányította Csongrád-megyében, ahol ez az intézmény nagyszérien bevált. Egyik főfelvetés tartja, hogy a munkásházak építési költségeinek amortizá-